

Milli musiqimizin bayramı

Hər bir dövlət istər iqtisadi, istərsə də mədəni cəhətdən inkişafə nail olmaq üçün bu baxımdan yüksəlşərək etmiş dövlətlərin tarixi sınaqların uğurla çıxmış qanunlarını tətbiq edir. Bu qanunlar bütün xalqlar və mədəniyyətlər üçün eyni olmasa da, oxşardır. Bu gün artıq vahid dünya mədəniyyətinin yaradılması da bəşəriyyətin gələcək inkişafı baxımından bir zərurətə çevrilir.

Mədəni dəyərlərin qarşılıqlı mübadiləsi hər bir xalqın mədəniyyətinin dünyaya təqdimat formasını öne çəkir. Azərbaycan mədəniyyətinin təqdimatı müğamdan başlayır. Heç bir bəstəkar tərəfindən bəstələnməyən müğam yalnız seçilmişlərə bəxş edilən Tanrı möcüzəsi, ruhun qidası, onun saflaşmasına, inkişafına təsir edən ən güclü vasitədir.

baycan musiqisi bütün dünyada seçilən bir musiqi oldu. Muğam üzərində köklənən Üzeyir Məktəbi dünya simfonik musiqisində Q.Qarayev, F.Əmirov, A.Məlikov kimi nəhənglərin formallaşmasına kömək etdi. Mahnı janrında T.Quliyevin əvəzsiz əsərləri yarandı. Bülbül, R.Behbudov, M.Maqomayev kimi sənətkarları bütün dünyaya səs saldılar. V.Mustafazadə dünya musiqi bilicilərinin diqqət mərkəzinə gəldi. Musiqidə, müğam üstündə köklənmiş Üzeyir Məktəbi, eyni zamanda, müğama yeni bir gözəl baxmağa, müğamı daha dərindən dərk etməyə imkan yaradır. Belə bir imkandan bəhrələnən Alim Qasımov artıq bütün dünyada Şərqi mədəniyyəti qürətinin təmsilçisi kimi tanınır.

"Azərbaycanın zəngin mədəniyyə-

hısına daxil edilmiş Azərbaycan müğəminin inkişafına və dünyada geniş təbliğinə imkan yaradır.

Hər bir musiqi əsəri incəsənət nümunəsidir. İncəsənət isə ictimai şürə formalalarından olmaqla, bəşəriyyətin mənəvi mədəniyyətinin tərkib hissəsidir. İncəsənət insanların estetik

lar təşkil olunmuşdur.

2009-cu ilin avqust ayında isə arṭıq paytaxtda yox, Azərbaycanın ən gözəl gəşlərindən birində—Qəbələdə Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq musiqi festivalı keçirildi. Festivala dünyanın ən tanın-

Muğam Şərqi musiqisinin elmi əsasıdır. Əbu Nəsr Fərabi, Əbu Əli İbn Sina, Əbdülləqədir Marağayı, Şəfieddin Urməvi və başqaları klassik Şərqi müğamının yaradıcıları olmuşlar. Azərbaycan bəstəkarı, Azərbaycan professional musiqisinin görkəmli nümayəndəsi Üzeyir Hacıbəyli XX əsrde Şərqi musiqisi və müğam nəzəriyyəsinə dair əsas fikir sahiblərinin biri kimi tanınır.

Təessüf ki, sovet rejiminin ilk illərində müğam musiqisinə, "Oxuma tar! Səni sevmir proletar!" məfkuresi baxımından yanaşılmış sonrakı dövrlərdə ona münasibət dəyişilmişdir.

Ötən əsrin əvvəllərində Ü.Hacıbəyli, M.Maqomayev və digər onlarca gənc musiqi sahəsində axtarışlar aparırdı. Qarabağ müğam məktəbinin nümayəndəsi olan Ü.Hacıbəylinin qəlbən, ruhən müğama yaxın olması onun fitri istedadının daha düzgün istiqamətlənməsinə, müğamin qüdrəti ilə möhtəşəm musiqi nümunələri yaratmağa kömək etdi. Məhz müğamin qüdrəti əsrin əvvəllərində Azərbaycanda Şərqi ilk operasını yaratdı, Ü.Hacıbəylini müdriklik, dahilik zirvəsinə qaldırdı. Musiqidə Üzeyir məktəbi yaranmaqla, Azər-

yətinin və tarixinin ən gözəl incilərindən olan müğam sənəti bizim milli sərvətimizdir. Müğam Azərbaycan xalqına xas olan ən gözəl xüsusiyyətlərin daşıyıcısıdır. Torpağı, köklərə bağlılıq, vətənpərvərlik, milli ləyaqət hissi, qonaqpərvərlik, xeyirxahlıq, mərhəmət, emosional zənginlik — bütün bu hissələr müğam fəlsəfəsinin əsasındadır," - deyən Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycan musiqisinin inciləri olan müğamların öyrənilməsi və təbliği ilə bağlı fəaliyyəti yüksək dəyərləndirilməlidir.

Milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və Azərbaycan mədəniyyətinin təbliği sahəsində həyata keçirilmiş layihələr arasında Azərbaycan müğamının dünyada geniş təbliği məqsədi ilə Bakı şəhərində Beynəlxalq Müğam Mərkəzinin yaradılması da Azərbaycan mədəniyyət tarixinin XXI əsrin əvvəllərinə aid mərhələsində baş vermiş ən möhtəşəm hadisələrdən biridir. Paytaxtin ən görməli yerlərindən birində xüsusi memarlıq üslubunda inşa edilmiş bu musiqi məbədi Mehriban xanım Əliyevanın səyi nəticəsində YUNESKO tərəfindən bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi irsinin şah əsərləri siy-

ideallarının və zövqlərinin, gözəllik və ülvilik haqqında təsəvvürlerinin formallaşmasında fəal iştirak edir və bununla da, gerçəklili yalnız əks etdirmir, həm də onu dəyişdirir.

Aşiq sənəti də Azərbaycan incəsənətinin ən qədim növlərindən biri kimi xalqımızın mənəvi dünyasında özünəməxsus yer tutur. Azərbaycan ədəbiyyatı və musiqisinin inkişafında aşıqların xidmətləri böyükdür. Aşiq poeziyasının Abbas Tufarqanlı, Aşiq Ali, Aşiq Qərib, Xəstə Qasım, Sarı Aşiq, Aşiq Bilal, Aşiq Valeh, Aşiq Ələsgər, Aşiq Əsəd, Aşiq İsləm, Aşiq Mirzə, Aşiq Musa və başqa görkəmli nümayəndələri var.

Heydər Əliyev Fonduun xalqımızın bu milli sərvətinin qorunaraq bütün dünyada təbliği istiqamətində həyata keçirdiyi məqsədönlü tədbirlərin mentiqi nəticəsi kimi, YUNESKO-nun qeyri-maddi mədəni irsin qorunması üzrə Komitəsinin 2009-cu il sentyabrın 30-da Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Abu-Dabi şəhərində keçirilən IV sessiyasında Azərbaycanın aşiq sənəti YUNESKO-nun qeyri-maddi mədəni irs siyahısına daxil edilmişdir. Heydər Əliyev Fondu mədəni dəyərlərin mübahizəsi və təbliği istiqamətində fəaliyyətini ölkə sərhədlərindən kənarlara doğru genişləndirir. Məsələn, YUNESKO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində fondun, dəstəyi ilə Bakıda və Parisdə dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin 120 illik yubileyi keçirilmişdir. Mstislav Rastropoviç, məşhur bəstəkar Dmitri Şostakoviç, görkəmli vokal usta Bülbülün yubileyinə həsr olunmuş Beynəlxalq festival-

mış musiqiçiləri gəlmişdilər. Azərbaycan mədəniyyətinin təbliğinə yönələn bu festival həm də ölkəmizin musiqi ənənələrinin dünyada tanıdılmasına xidmət etmişdir.

Vyana Kamera Teatrı ilə birgə dahi Üzeyir bəyin, "Arşın mal alan" əsərinin səhnələşdirilməsi də xalqımızın milli mədəniyyətinin dünyada təbliği yolunda mühüm hadisədir.

İnamla deyə bilerik ki, Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycan musiqisinin, aşiq sənətinin, müğamının, incəsənətinin daimiliyinin qaranti, yorulmaz təbliğatçısıdır. Bu nəcib işə isə hər kəs öz töhfəsini verməlidir.

Son illər hər il sentyabrın 18-i, dahi Üzeyir bəyin doğum günü ölkəmizdə Milli Musiqi günü kimi qeyd edilir, bu münasibətlə silsilə tədbirləri keçirilir.

Rəhbərlik etdiyim musiqi məktəbinin şagirdləri üçün də həmin gün əsl bayramdır. Onlar rəngarəng musiqi programı ilə kollektiv, dəvət olunmuş qonaqlar qarşısında çıxış edir, dahi Üzeyir bəyin əsərlərində parçalar səsləndirir, bu böyük şəxsiyyətə hörmət və ehtiramlarını ifadə edirlər.

Üzeyir bəyin səhne yaradıcılığı, sənət və ədəbi irsi müasir musiqi mədəniyyətinin təbliğində çox önemlidir. Onun Şərqi ölkələrinin musiqi mədəniyyətinin inkişafındakı tarixi xidmətləri əvəzsizdir.

İllər, qərinələr, əsrlər bir-birini əvəz etsə də Üzeyir sənəti əbədi yaşayacaq, gələcək nəsillərə qurur yaşadacaq...

Əsab ƏLİYEV,
Gözdən əliş uşaqlar üçün 38 sayılı
onbirillik musiqi məktəbinin direktoru.